

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce V. P., zastoupeného JUDr. Martinem Šmerdou, advokátem v Brně, Vránova 39, proti žalovanému Ministerstvu vnitra, Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 10. 2003, čj. OAM-593/VL-11-ZA09-2003, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 27. 1. 2005, čj. 36 Az 875/2003–29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.
- IV. Odměna advokáta JUDr. Martina Šmerdy se určuje částkou 2558,50 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 15. 10. 2003, čj. OAM-593/VL-11-ZA09-2003, neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně rozhodl, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona.

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně, který ji rozsudkem ze dne 27. 1. 2005, čj. 36 Az 875/2003–29, zamítl, neboť dospěl k závěru, že skutková zjištění, z nichž rozhodnutí žalovaného vycházelo, byla dostatečná a právní závěr je v souladu se zákonem.

Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Namítl vady řízení před žalovaným, pro něž měl krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušit [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Tvrdil zejména, že žalovaný nezjistil dostatečně skutkový stav věci, nezabýval se možností udělení azylu z humanitárních důvodů ve smyslu § 14 zákona o azylu a ve svém rozhodnutí se s otázkou neudělení humanitárního azylu dostatečně nevypořádal. Dále namítl nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] ve vztahu k neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu; tvrdil přitom, že v zemi původu byl pronásledován (fyzicky a psychicky) svým zaměstnavatelem za svou odborovou činnost, policie o jeho problému věděla, ale ničeho v dané věci nepodnikla, a také uvedl, že byl pronásledován pro své členství v politické straně H., z níž vystoupil v roce 1998. Stěžovatel rovněž namítl vadu řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], který dostatečně nezkoumal rozhodnutí žalovaného o neudělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu a jehož rozhodnutí není dostatečně odůvodněno. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení, současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Uvedl, že v průběhu správního řízení bylo nepochybně zjištěno, že stěžovatel podal žádost o udělení azylu z důvodu legalizace pobytu v České republice, neboť v srpnu 2002 obdržel rozhodnutí o správním vyhoštění. Poté pobýval v České republice nelegálně a teprve v lednu 2003 podal žádost o azyl. Z Ukrajiny přitom odešel z ekonomických důvodů. Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti za odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel namítal vady řízení před žalovaným, pro něž měl krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušit [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Tvrdil, že žalovaný nezjistil dostatečně skutkový stav věci, nezabýval se možností udělení azylu z humanitárních důvodů ve smyslu § 14 zákona o azylu a ve svém rozhodnutí se s otázkou neudělení humanitárního azylu dostatečně nevypořádal.

Ze soudního spisu přitom vyplývá, že stěžovatel tuto námitku neuplatnil v žalobě. Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatuje, že parafrázi ustanovení správního řádu, která měla být správním orgánem porušena, a odkaz na spisový materiál bez jakéhokoli podřazení citovaných ustanovení zákona konkrétním skutkovým tvrzením, nelze považovat za žalobní bod. Z pohledu přezkumu kasačním soudem se jedná o nový důvod, který stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí je přezkoumáváno, ač tak učinit mohl; takový důvod kasační stížnosti je nepřipustný (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Stěžovatel dále namítal nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] ve vztahu k neudělení azylu stěžovateli podle § 12 zákona o azylu. Uvedl, že v zemi původu byl pronásledován (fyzicky a psychicky) svým zaměstnavatelem za svou odborovou činnost, policie o jeho problému věděla, ale ničeho v dané věci nepodnikla, dále uvedl, že byl pronásledován pro své členství v politické straně H., a je nerozhodné, že z této strany vystoupil v roce 1998.

Nejvyšší správní soud ze soudního spisu zjistil, že stěžovatel v žalobě ani v dalším řízení před krajským soudem neuváděl, že byl na Ukrajině pronásledován pro své členství v politické straně H. Z pohledu přezkumu kasačním soudem jde o novou skutečnost, kterou stěžovatel uplatnil až po vydání napadeného rozhodnutí, a k níž Nejvyšší správní soud nepřihlíží (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud tedy přihlédl pouze k tvrzení stěžovatele, že byl v zemi původu pronásledován svým zaměstnavatelem za svou odborovou činnost.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení zjištěno, že je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle § 2 odst. 6 zákona o azylu se za pronásledování považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby

bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel podal dne 11. 2. 2003 žádost o udělení azylu v České republice. V žádosti o udělení azylu uvedl, že Ukrajinu opustil v roce 2001, protože zde nemohl najít práci ve svém oboru (učitel biologie a chemie). Z posledního zaměstnání (dopravní podnik), kde pracoval jako průvodčí, byl propuštěn na vlastní žádost, protože mu nebyla vyplácena mzda; byl členem skupiny, která se chtěla domoci výplaty peněz prostřednictvím advokáta; kvůli problémům v tomto zaměstnání poté nemohl najít pořádnou práci a pracoval pouze příležitostně, proto odjel do České republiky. O azyl žádá, neboť si zde chce legalizovat pobyt; v případě návratu do vlasti se ničeho neobává. Při pohovoru dne 25. 3. 2003 stěžovatel výslovně uvedl, že z Ukrajiny odjel, protože neměl zaměstnání a měl konflikt s vedením dopravního podniku; na chování lidí z dopravního podniku si nikde nestěžoval.

Stěžovatel tedy ve správním řízení uváděl jako důvod podání žádosti o azyl ekonomické potíže na Ukrajině, nemožnost najít si práci a potíže v důsledku svého konfliktu s bývalým zaměstnavatelem. Skutkový stav zjištěný žalovaným lze považovat za dostačující pro rozhodnutí ve věci, neboť hodnotil tvrzení stěžovatele na pozadí informací, které v průběhu správního řízení shromáždil o situaci na Ukrajině, které jsou součástí spisového materiálu.

Nejvyšší správní soud již ve svém rozsudku ze dne 6. 11. 2003, čj. 6 Azs 12/2003–49¹, judikoval, že smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu; nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; právo na udělení azylu vzniká jen z důvodů vypočtených v § 12 zákona o azylu. Jinými slovy, azyl jako právní institut není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před jakýmkoli bezprávím, udělí se tehdy, je-li zjištěno pronásledování, resp. odůvodněný strach z něj, ale jen ze zákonem uznaných důvodů.

V rozsudku ze dne 18. 12. 2003, čj. 4 Azs 38/2003–36, Nejvyšší správní soud uvedl, že vyhrožování ze strany soukromých osob není pronásledováním, jestliže ze zpráv, které byly podkladem pro rozhodnutí žalovaného, vyplývá, že politický systém v zemi původu stěžovatele dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tato zjištění nebyla v řízení vyvrácena.

Aby bylo možné shledat absenci státní ochrany před jednáním soukromých osob, musel by stěžovatel vyčerpat všechny reálně dostupné prostředky ochrany; to se v posuzovaném případě nestalo. Tento závěr ohledně nesplnění podmínek pronásledování učinil Nejvyšší správní soud s přísným respektováním základních principů, na nichž je azylové zákonodárství obecně postaveno. Z článku 1 odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků přijaté v Ženevě dne 28. 7. 1951 a z Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967 lze dovodit, že důvodem udělení azylu v případě represe musí být

¹ Všechny rozsudky dále zmíněné jsou dostupné v anonymizovaném znění na webových stránkách soudu: <http://www.nssoud.cz/anonymous.php>

skutečnost, že jde o represi ze strany státu, ať již přímou, kdy stát sám stěžovatele ze zákonem stanovených důvodů pronásledoval, nebo nepřímou, kdy stát cíleně nechránil stěžovatele před pronásledováním z důvodů azylově relevantních (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, čj. 6 Azs 479/2004–41).

Žalovaný tedy správně dospěl k závěru o nesplnění důvodů pro udělení azylu stěžovateli podle § 12 zákona o azylu. Ani krajský soud proto nepochybil, když rozhodnutí žalovaného posoudil jako zákonné.

Stěžovatel dále namítal nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Namítl, že krajský soud řádně nezkoumal, zda jsou dány podmínky podle § 14 zákona o azylu, tedy podmínky zvláštního zřetele hodné pro udělení humanitárního azylu a domnívá se, že podmínky citovaného ustanovení splňuje. Dále namítl, že se krajský soud při svém rozhodování spokojil s úkony, které učinil žalovaný ve správním řízení, a svůj rozsudek neodůvodnil ničím novým, z odůvodnění rozsudku neplyne, že krajský soud věnoval svému rozhodnutí potřebnou pozornost.

Podle § 14 zákona o azylu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, aniž bude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Žadatel nemá subjektivní právo na udělení humanitárního azylu. Rozhodnutí o udělení humanitárního azylu je vydáváno ve sféře volného správního uvážení žalovaného. Soudní kontrola zákonnosti takového rozhodnutí proto nutně zůstává pouze v rovině přezkumu dodržení procesních práv stěžovatele a posouzení toho, zda nebyly překročeny zákonem stanovené meze správního uvážení nebo jej nebylo zneužito (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). Rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu tak soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, čj. 3 Azs 12/2003–38).

Z rozhodnutí žalovaného vyplynulo, že žalovaný možnost udělení humanitárního azylu stěžovateli vážil; po posouzení jeho osobní situace a situace v zemi jeho původu však nezjistil důvod hodný zvláštního zřetele, a proto stěžovateli humanitární azyl neudělil. Jestliže správní orgán řádně zjistil a posoudil osobní situaci stěžovatele a sám z toho nedovodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, tím spíše, pokud sám stěžovatel ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu neuváděl. Vyhodnocení důkazů a správní uvážení žalovaného, které vyústilo v rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu, nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, bylo v souladu s pravidly logického posuzování a takový úsudek byl zjištěn řádným procesním postupem. Krajský soud se proto nedopustil pochybení, jestliže se otázkou neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu stěžovateli žalovaným zabýval pouze ve shora uvedeném rozsahu. I tato stížná námitka není důvodná.

Také při posouzení tvrzené nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů vyšel Nejvyšší správní soud ze své ustálené judikatury (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75), podle níž je

nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů založena na nedostatku důvodů skutkových, přičemž se musí jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody. Za takové vady lze považovat případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, a nebo tam, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy byly v řízení provedeny.

Rozsudek krajského soudu takovým nedostatkem důvodů netrpí. Z jeho odůvodnění je zřejmé, o jaké skutečnosti krajský soud své rozhodnutí opřel a z jakých právních úvah přitom vycházel. Vyplyvá z něj, proč se krajský soud ztotožnil s názorem žalovaného; jeho odůvodnění je logické, vnitřně nerozporné a dostatečně srozumitelné. Rozsudek krajského soudu proto není nepřezkoumatelný ani nezákonný.

Nejvyšší správní soud tedy posoudil všechny přípustné stížní námitky jako nedůvodné; v řízení nevyšly najevo ani jiné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.). Kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokáta částkou 2x 1000 Kč za dva úkony právní služby (§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a § 11 odst. 1 písm. f) za použití § 11 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a 2x 75 Kč na náhradě hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, proto se zvyšuje jeho nárok vůči státu o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 7 věta druhá, § 120 s. ř. s.), tedy o částku 408,50 Kč. Celková částka 2558,50 Kč bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 29. listopadu 2006

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu

